

Uniwersytet Łazarskiego, Wydział Prawa i Administracji

mgr Marcin Mrowicki

Streszczenie rozprawy doktorskiej pt. “Wznowienie postępowania karnego na podstawie rozstrzygnięcia Europejskiego Trybunału Praw Człowieka”

pod kierunkiem prof. UŁaz dr hab. Jacka Kosonogi

Niniejsza praca stanowi próbę kompleksowej analizy wieloaspektowego zagadnienia wznowienia postępowania karnego na podstawie rozstrzygnięcia ETPC. Generalnym założeniem jest jego zaprezentowanie na szerokim tle: normatywnym, dogmatycznym, historycznym, pragmatycznym i komparatystycznym. Celem jest również ocena istniejącego rozwiązania normatywnego w zakresie wznowienia na podstawie rozstrzygnięcia Europejskiego Trybunału Praw Człowieka oraz przedstawienie propozycji rozwiązania najistotniejszych problemów interpretacyjnych w tym zakresie. Chodzi również o teoretyczne i całościowe usystematyzowanie wszystkich kwestii związanych z tym zagadnieniem. Spośród wielu wątków problemowych, które już teraz można zasygnalizować pojawiają się następujące pytania: jakie cechy modelowe wykazuje polska instytucja wznowienia w ujęciu europejskim; jak Trybunał strasburski podchodzi do kwestii wznowienia; które rozstrzygnięcia ETPC stanowią prejudykaty dla sądów karnych; jak należy rozumieć „potrzebę” wznowienia (art. 540 § 3 k.p.k.); czy wskazana „potrzeba”. zachodzi w sprawach innych oskarżonych, którzy znaleźli się w analogicznej sytuacji procesowej co skarżący; czy rozstrzygnięcia ETPC wydane w sprawach przeciwko innym niż Polska państwom mogą stanowić podstawę wznowienia; czy procedura wznowienia wymaga zmian.

Sformułowana została teza o prawidłowym zredagowaniu w polskim systemie prawnym wznowienia postępowania karnego na podstawie rozstrzygnięcia Europejskiego Trybunału Praw Człowieka. Przepis art. 540 § 3 k.p.k. w aktualnym brzmieniu pozwala na wypełnienie zobowiązań międzynarodowych, w tym na usunięcie stwierdzonych przez ETPC naruszeń. Polski model w ujęciu komparatystycznym jest modelem optymalnym, ponieważ kumuluje cechy modelu klasycznego i sądowego z elementami modelu dynamicznej wykładni. Takie ujęcie instytucji w Kodeksie postępowania karnego daje sądowi szerokie możliwości

stosowania tej instytucji a stronie sposobność doprowadzenia do wzruszenia orzeczenia krajowego na podstawie rozstrzygnięcia ETPC.

W pracy posłużono się metodą dogmatycznej analizy obowiązujących unormowań prawa karnego procesowego, prawa konstytucyjnego i międzynarodowego publicznego, a także metodą historycznoprawną oraz prawnoporównawczą.

Praca składa się z 8 rozdziałów, a jej struktura jest wynikiem przyjętego toku rozważań.

Rozdział I poświęcony jest istocie i charakterowi prawnemu wznowienia postępowania karnego. W rozdziale II opisano genezę i ewolucję wznowienia postępowania karnego na podstawie rozstrzygnięcia ETPC. Rozdział III koncentruje się na analizie prawnoporównawczej rozwiązań funkcjonujących w tym zakresie w innych krajach - państwach członkowskich Rady Europy. Pozwala na określenie polskiego modelu tej instytucji. Kolejne trzy rozdziały poświęcone są przesłankom wznowienia postępowania karnego na podstawie rozstrzygnięcia ETPC. W rozdziale IV rozważania skupiają się na organie międzynarodowym w rozumieniu art. 540 § 3 k.p.k., tj. na Europejskim Trybunale Praw Człowieka. Rozdział V koncentruje się na analizie i zdekodowaniu pojęcia „rozstrzygnięcie ETPC” poprzez zbadanie charakteru prawnego kolejnych rozstrzygnięć Trybunału (w szczególności wyroków i decyzji) oraz ich mocy wiążącej. Rozdział VI poświęcony został analizie przesłanki „potrzeby” wznowienia postępowania karnego na podstawie rozstrzygnięcia ETPC. Wreszcie w rozdziale VII został przedstawiony przebieg postępowania o wznowienie na podstawie rozstrzygnięcia ETPC oraz związana z tym problematyka. Kompleksowe systemowe ujęcie tytułowego zagadnienia nie jest możliwe bez przyjrzenia się rozwiązaniom przyjętym w postępowaniu cywilnym i sądownoadministracyjnym.

Na koniec sformułowano 26 postulatów de lege ferenda i wniosków de lege lata.